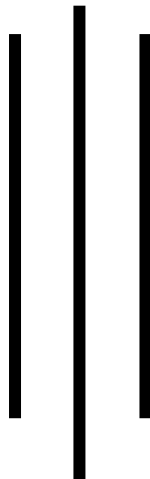

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

आ.व. ०८०/०८१

सभापोखरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बाह्रविसे संखुवाभा
कोशी प्रदेश, नेपाल ।

मिति: २०८०।०३।०३

प्रस्तुतकर्ता :
भीम बहादुर लिम्बु
सभापोखरी गाउँपालिका अध्यक्ष

" हाम्रो पालिका – राम्रो पालिका "
हाम्रो गाउँपालिकाको सानः समृद्धि र सुशासनको पहिचान

स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम

(स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ को परिच्छेद ४ को दफा ४.८ को चरण २ को बुँदा २.३ संग सम्बन्धित)

(क) स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

यस गरिमामय सभामा सभापोखरी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न सुझाव दिनु हुने सम्पूर्ण आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरू लगायत सहजकर्ताहरूलाई हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । यस अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनैतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरणको क्रममा भएका ऐतिहासिक आन्दोलनहरूमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण शहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

सुन्दर, समुन्नत र समृद्ध सभापोखरी गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिका वासीको समृद्धिको चाहना र हामीले निर्वाचनका क्रममा हाम्रा मतदाताहरू प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरू पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ. व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं । यसका लागि दीगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, उत्थानशील तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध र सुखी सभापोखरी गाउँपालिकावासी जनताको लक्ष्य हाँसील गर्न सार्वजनिक, निजी क्षेत्र र समुदायको साझेदारीमा विकास गरिनेछ । विकास र समृद्धीका लागि शान्ति र स्थायित्वमा यस स्थानीय तहले गम्भीरताका साथ ध्यान दिनेछ । तथ्य, तर्क र कानूनका आधारमा नागरिकका जायज मागहरू सम्बोधन हुनेछन् ।

राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, विकास निर्माण, सुशासन र समृद्धिका क्षेत्रमा सर्वपक्षीय सहमतिका साथ अघि बढ्न सभापोखरी गाउँपालिका प्रतिबद्ध छ । यो प्रतिबद्धता पुरा गर्न सभापोखरी गाउँपालिकाका सबै राजनीतिक दल र अन्य सरोकारवालाको साथ र सहकार्यको लागि आव्हान गर्दछ ।

सभापोखरी गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने, भुमिहिनहरूको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर सभापोखरी गाउँपालिकाको पहिचान कायम राख्ने र योजनावद्ध शहरीकरण तथा वस्ति विकासलाई यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताहरूको रूपमा लिएको छ । हाम्रा नीतिहरू प्रगतिशील र नवप्रवर्तनलाई प्रोत्साहन गर्ने किसिमका हुनेछन् । विकास र सेवा प्रवाहलाई सहजीकरण गर्ने गरी अपूर्ण नीति र कानूनलाई पूर्णता दिइनेछ । साथै आवश्यकता अनुसार नयाँ नीति र कानून निर्माण गरिनेछ ।

(ख) विद्यमान परिवेश (राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, प्रशासनिक, आदि)

विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको कोभिड-१९ को महामारीबाट थलिएर माथि उठ्न लागेको अर्थतन्त्र पुनः युक्रेन-रुस युद्ध र सोबाट विश्व आपूर्ति श्रृंखलामा आएको संकुचन तथा विद्यमान राजनीतिक र आर्थिक संक्रमणले समेत नेपाललाई प्रभाव पारेको छ । यसबाट संघीय सरकारको राजस्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गई स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तान्तरणमा नकारात्मक असर पुगेको छ ।

नेपालले जनसांख्यिक लाभ लिँदै अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा अगाडी बढ्दै गर्दा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरू रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेशिनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएको छ । आन्तरिक र बाह्य बसाइँसराइका कारण नेपालका गाउँघरहरू सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेका छन् । सोको प्रभाव यस सभापोखरी गाउँपालिकामा समेत परी स्थानीय उत्पादन र अर्थोपार्जनमा समेत असर परेको छ । उब्जाउ खेतवारी बाँझो हुन पुगेका छन् । यस सन्दर्भमा युवाहरूलाई सभापोखरी गाउँपालिका भित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको बसाइँलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी पालिकावासी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेको छ ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल लक्ष्य हाँसील गर्नु परेको छ । यसका लागि हाम्रो सभापोखरी गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनुपर्ने अवस्था सृजना भएको छ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाई सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन सभापोखरी गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि विद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रवाहमा प्रयोगमा ल्याई प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

(ग) विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेका छन्:

- ❖ संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भई २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
- ❖ आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
- ❖ विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
- ❖ सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
- ❖ समृद्ध सभापोखरी गाउँपालिका निर्माणमा सम्पूर्ण सरोकारवाला सबैको ऐक्यवद्धता र चाहना हुनु ।
- ❖ विद्युतीय सेवा प्रवाह गर्नका लागि तिनै तहका सरकारको पहलमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका संरचनाहरूको प्रयोग र विस्तार क्रमिक रूपमा लागु हुँदै जानु ।

- ❖ सम्पूर्ण वडाहरूमा टोल विकास संस्थाहरू गठन भई अव्यवस्थित रूपमा रहेका उपभोक्ता समितिहरू प्रतिस्थापनको चरणमा रहनु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेका छन्:

- ❖ रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
- ❖ बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
- ❖ गुणस्तरीय बीउबिजन-मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
- ❖ युवा जनशक्तिलाई कृषि व्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
- ❖ व्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीपयुक्त युवाहरूको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
- ❖ निर्माण भएका पूर्वाधारहरूको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
- ❖ सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना , डिजाइन तथा ड्रइड विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने ।
- ❖ भिरालो ठाउँ, बाढी पहिरो तथा डुवान लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु ।
- ❖ अव्यवस्थित बस्ती बिस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ती विकास गर्नु ।
- ❖ बैज्ञानिक, जलवायुमैत्री, उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भू-उपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु ।
- ❖ सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरूबाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र व्यवस्थित गर्नु ।
- ❖ प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा) को मापदण्ड अबलम्बन गरी अत्याधिक दोहन रोक्नु ।
- ❖ विभिन्न कालखण्डमा सभापोखरी गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।
- ❖ सडक निर्माणमा भएको लगानीसंगै सभापोखरी गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित गर्नु ।
- ❖ घरहरूको निर्माणमा भवनसंहिता पालना गराउन तथा नक्सापास गर्न नागरिकको आकर्षण बढाउनु ।
- ❖ विद्युतीय सेवा प्रवाहमा स्थानीय सेवाग्राहीहरूलाई सेवा प्राप्तिसँग अभ्यस्त गर्नु ।
- ❖ पन्ध्रौँ योजनाको दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र बमोजिम सभापोखरी गाउँपालिकाको आवधिक योजना मध्यकालीन खर्च संरचना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नु ।
- ❖ गठन भएका टोल विकास संस्थाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरी विकास निर्माणका साझेदार संस्थाको रूपमा स्थापित गर्नु ।

(घ) नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

(संविधान, प्रचलित कानूनी व्यवस्था, राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति, योजना र लक्ष्य एवम् अनुभव तथा सिकाइ आदि)

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत व्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, पन्ध्रौं आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस सभापोखरी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

पन्ध्रौं योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको छ ।

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा सभापोखरी गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरू, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी व्यावसायीहरू, सामाजिक संघ-संस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहँदै आएको छ । विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरूले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानूनी व्यवस्था अनुसारको ढाँचाभित्र रहि कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ । आम नागरिकहरूले उक्त दृष्टिकोणलाई साकार बनाउनका लागि आवश्यक साथ, सहयोग तथा सुझाव सहित खबरदारी गर्नुपर्दछ । जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा सभापोखरी गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ ।

सभापोखरी गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O&M) लाई अद्यावधिक रूपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितव्ययी बनाइनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउँदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ । संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ ।

यस सभापोखरी गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएको छ । जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागिताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई जोड दिइनेछ ।

(ङ) चालु आ.व.को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धीहरूको संक्षिप्त विवरण:

भौतिक पूर्वाधार विकास (सडक, खानेपानी, सिंचाइ) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धीहरू:

सडक यातायात:

सभापोखरी गाउँपालिकाले जे.सी.बी. (JCB) खरीद र स्काभेटर चीन सरकारबाट अनुदानमा प्राप्त गरी गाउँपालिकाको केन्द्रसँग जोड्ने सडक बाह्रबिसे-डके-खाँदबारी बाह्रै महिना संचालन गर्ने गरी बिस्तार र मर्मत कार्य भईरहेको छ । आम्लामा र भाङ्गटार जोड्ने झोलुङ्गे पुल निर्माण, फाकुवा स्कुल र सड्बु जोड्ने झोलुङ्गे पुल निर्माण कार्य सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याईएको छ । त्यसैगरी गाउँपालिकाको केन्द्रबाट सबै वडा कार्यालयहरू जोड्ने सडकहरू निर्माण भएका छन् । संघीय सरकारबाट निर्माण सम्पन्न भई यस

सभापोखरी गाउँपालिकालाई हस्तान्तरण भएका सभापोखरी स्वास्थ्य चौकी र बाह्रबिसे स्वास्थ्य चौकीबाट सेवा प्रवाह शुरु गरीएको छ ।

सामाजिक विकास (शिक्षा, स्वास्थ्य, लक्षित समूह) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धीहरू:

- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकामा रहेका ७० वर्ष भन्दा माथिका ५०२ जना जेष्ठ नागरीकहरूलाई घरमै गई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइएको, बाह्रबिसे स्वास्थ्य चौकीमा आधारभूत अस्पताल सञ्चालन गरीएको, निःशुल्क आँखा, कान, पाठेघरको शिबिर सञ्चालन गरी १२०० जना भन्दा बढीलाई सेवा दिन सकिएको, निःशुल्क रुपमा मोतिया बिन्दुको शल्यकृया गरीएको, निःशुल्क रुपमा चस्मा बितरण गरीएको, ३७ जना बिद्यार्थीहरूलाई खाँदबारी प्रेषण गरी निःशुल्क आँखा जाँच तथा चस्मा उपलब्ध गराइएको छ । त्यसैगरी ८५ वर्ष भन्दा बढी उमेरका जेष्ठ नागरीकहरूलाई रु. ५०००।- का दरले प्रोत्साहन स्वरूप रकम उपलब्ध गराइएको । यस गाउँपालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका बिद्यार्थीहरूलाई उच्च शिक्षामा सर्वसुलभ पहुँच सुनिश्चित गर्नको लागि श्री त्रिवेणी पब्लिक कलेज सञ्चालन गरिएको । सभापोखरी गाउँपालिकामा यसै शैक्षिक सत्रबाट जनज्योती मा.बि.मा प्राविधिक धारको कक्षा सञ्चालन गरिएको छ । विद्यालयमा गुणस्तरीय दिवा खाजा कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयनका लागि प्रति बिद्यार्थी प्रति खाजा रु. ५।- का दरले बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरिएको छ । कार्यालयबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवा लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य, बैंकिङ कारोबार आदिमा सूचना प्रविधिको प्रयोग भएको छ । विकासका विभिन्न क्षेत्रमा महिला तथा युवाहरूको संलग्नता बढेको छ । युवाहरूको खेलकुदमा संलग्नता बढाउनका लागि विभिन्न किसिमका खेलकुदका कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको छ ।

आर्थिक विकास (कृषि, उद्योग, पर्यटन, सहकारी, रोजगार) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धीहरू:

कृषकलाई आलु, भटमास, सूर्यमुखी, टमटर, प्याज तथा अकबरे खुर्सानीको बिउ बितरण गरीएको । त्यसैगरी मिनिटिलर तथा स्प्रे मेसीन बितरण गरीएको, ५०% लागत साझेदारीमा उन्नत जातको बिउ बोका र बाख्रा बितरण गरीएको, पशुमा महामारीको रुपमा फैलिएको लम्पी स्किन रोग नियन्त्रणका लागि निःशुल्क प्राविधिक र औषधी उपलब्ध गराइएको, ५८ जनालाई उद्यमशिलता सम्बन्धी तालीम प्रदान गरीएको, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगार उपलब्ध गराइएको तथा ब्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनका क्षेत्रमा लगानी गर्न उत्प्रेरित गरिएको छ ।

वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

वन, वनस्पति, वन्यजन्तु, जैविक विविधता ब्यवस्थापनलाई समेट्ने गरी यसबाट प्राप्त हुने काठ, दाउरा, जडिवुट्टी तथा हरित उद्यम विस्तार गरिएको छ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास (कानूनी व्यवस्था, राजश्व परिचालन, संगठन संरचना, सार्वजनिक निजी साझेदारी एवं समन्वय) भएका उपलब्धीहरू:

गाउँपालिकालाई आवश्यक ५ वटा कार्यविधिहरू निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । गाउँपालिकाले संगठन तथा ब्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सो अनुसारको संगठन संरचना, जनशक्ति र कार्यविवरण तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । सभापोखरी गाउँपालिकामा व्यक्तिगत घटना दर्ता शिविर

सञ्चालन गरी व्यक्तिगत घटना दर्तामा आबद्ध नभएका ११८ जना सेवा ग्राहीहरूलाई व्यक्तिगत घटना दर्तामा आबद्ध गरीएको छ । यस गाउँपालिकाले गत आ.व. को स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) मा ४२ अंक प्राप्त गरेको छ ।

राजस्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट आन्तरित राजस्व स्रोतको दायरामा वृद्धि भएको छ ।

(च) आगामी आ.व.को प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

अब म आ. व. २०८०/८१ को विभिन्न विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

१. सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. शिक्षा

- ❖ शिक्षा नियमावली, शिक्षा नीति, बहुभाषा शिक्षा निर्देशिका जस्ता कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था मार्फत शिक्षा क्षेत्रको गुणस्तर नियमन एवं प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयन गरीनेछ ।
- ❖ अतिरिक्त क्रियाकलाप र विविध समुदायका जातिय तथा सांस्कृतिक पहिचानहरूको बोध गराउन अवलोकन भ्रमण पद्धतिबाट अभ्यास कक्षा र प्रयोगात्मक शिक्षा दिन जोड दिइनेछ ।
- ❖ मातृभाषाको शिक्षणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ सामुदायीक बिद्यालय अन्तर्गत रहेका श्री कालीका आ.बि. लेब्राड र प्रकाश आ.बि. फाकुवालाई कक्षा ६ सम्म स्तरोन्नती गरी शिक्षाको पहुँचबाट बाहिर रहेका बालबालिकालाई शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ❖ अनाथ तथा असाहाय विद्यार्थीहरू र विद्यालय बाहिर रहेका तथा बिचमै विद्यालय छोड्ने बालबालिकाहरूलाई विद्यालय शिक्षा पुरा गर्न प्रोत्साहनका लागि विशेष प्याकेज सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार, स्वास्थ्य तथा सरसफाईको सुविधा र आधारभुत खानेपानी सुविधा विस्तार गर्दै शिक्षकहरूको ब्यावसायिक क्षमता विकासको लागि लगानी गरिनेछ ।
- ❖ एस.ई.ई. (SEE) र कक्षा १२ को परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने छात्र/छात्रालाई पुरस्कृत गरी सम्मान गरिनेछ ।
- ❖ निश्चित मापदण्ड तयार गरी उत्कृष्ट शिक्षकलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ❖ विद्यालयको आर्थिक, भौतिक, शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय गतिविधिका सन्दर्भमा प्र.अ., बि.व्य.स. अध्यक्ष, शिक्षक अभिभावक संघ अध्यक्ष र गाउँ शिक्षा समितिसँग गुणस्तर सुधार, जवाफदेहीता अभिवृद्धि तथा शैक्षिक सुशासन कायम गर्नका लागि समय समयमा अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ संस्थागत विद्यालयहरूमा समेत निरन्तर नियमन तथा अनुगमन कार्य गरिनेछ ।
- ❖ अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षा दिन इच्छुक सामुदायिक विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहन दिई विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ विषयगत शिक्षकहरूको अभिलेख व्यवस्थापन गरी सभापोखरी गाउँपालिकाको शैक्षिक विकासमा उनीहरूको विज्ञता तथा अनुभवलाई उपयोग गरी शिक्षण सुधारका लागि पहल गरिनेछ ।

- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरूमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपातमा विषयगत दरबन्दी एवं शिक्षक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा बालमैत्री तथा अपाङ्गतामैत्री संरचना निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ सबै विद्यालयहरूमा क्रमशः पुस्तकालय, विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापना गर्दै लगिने नीति लिइनेछ ।
- ❖ विद्यालयको एकीकृत शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई सुदृढीकरण गर्नका लागि विद्यालयका प्र.अ. तथा शिक्षकहरूलाई (IEMIS) सम्बन्धि तालीमको व्यवस्था मिलाई विद्यालयका सम्पूर्ण तथ्याङ्कहरूलाई व्यवस्थित ढंगले प्रविष्ट गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ विद्युतीय पहुँच नभएका विद्यालयहरूमा विद्युतको पहुँच तथा बैकल्पिक उर्जा (सोलार) को व्यवस्था गरी इन्टरनेटको पहुँच विस्तार गर्नका लागि आवश्यक कार्यहरू गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयलाई प्रदान गरिने विभिन्न अनुदान तथा कार्यक्रमहरूलाई लक्षित वर्गसम्म पुर्याउनका लागि आर्थिक पारदर्शिताको नीति अवलम्बन गरिनेछ र विद्यालयको सामाजिक परिक्षणलाई अनिवार्य र अझ प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ❖ नियमित रूपमा विद्यालयहरूको सहभागितामुलक ढंगले भौतिक, शैक्षिक, आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय पक्षहरूको प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा रणनीतिहरू निर्माण तथा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रमबाट प्राप्त भौतिक निर्माणका योजनाहरूलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ विद्यालयमा गुणस्तरीय दिवा खाजा कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ विद्यालयहरूमा शिक्षक-कर्मचारीहरूको नियमितता तथा प्रभावकारी शिक्षण सिकाई क्रियाकलापको लागि शिक्षकको शिक्षण सिकाईमा विताउने समयावधि मापन कार्यविधि अनिवार्य रूपमा लागू गरी ई-हाजिरीलाई क्रमागत रूपमा लागू गरिनेछ । साथै शिक्षक नियमितताको प्रभावकारी ढंगले अनुगमन गरिनेछ ।
- ❖ विद्यालयका हरेक गतिविधिमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संघलाई अझ जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउँदै लगिनेछ ।
- ❖ आवासीय छात्रवासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने नीति ल्याइनेछ ।
- ❖ गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूको एस्.ई.ई. (SEE) परिक्षा पालिका भित्रकै विद्यालयमा संचालन गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ पालिका स्तरिय एक नमूना विद्यालयको अवधारणा अनुसार विद्यालयको स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ ।
- ❖ जनप्रतिनिधि, सरकारी कर्मचारी र शिक्षकका छोरा छोरीहरूलाई सामुदायिक विद्यालयमा पढाउनु पर्ने नीति लिइनेछ ।

ख. संस्कृति सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकालाई खुला बहुसांस्कृतिक संग्राहलयको रूपमा विकास गर्न पूर्वाधार निर्माण गर्दा बहुसांस्कृतिक पहिचान र मौलिकता (वास्तुकला, मूर्तिकला, चित्रकला) झल्कने प्रतिकहरू निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र बोलिने विभिन्न जातजातिका मातृ भाषाहरूको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र रहेको ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको धरोहरको रूपमा रहेको बाह्रबिसे-त्रिवेणीधाम धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्र, सभापोखरी धार्मिक तथा पर्यटकिय क्षेत्र, बन्दुके धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल तथा अन्य सम्भावित पर्यटकिय क्षेत्रहरूको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्न गुरुयोजना बमोजिम पूर्वाधार संरचनाहरूको निर्माणलाई उच्च प्राथमिकतामा राखि विकास गरिनेछ ।
- ❖ धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा रहेका सिलसिले पार्क, धुलिखेल गुफाडाँडा, गोरुजुरे हिमाल, रानीढुङ्गा, सिद्धेढुङ्गा, चप्लेवा, खेवारिङ महादेव स्थान, लामा लमेनी गुफा, बौलाह थुम्का, सेल्फि झरना, हरेलो डाँडा, गढी डाँडा र दूम्सीकुरलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास, संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने महोत्सवहरूमा विविध जातीय भेषभूषा, कला साहित्य, संगित लगायतको झाँकी सहित प्रदर्शन गर्नका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

ग. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ खेलकुदको विकास गर्न विभिन्न खेलहरूका लागि खेलकुद मैदान लगायतका खेल पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
- ❖ व्यावसायिक खेलकुद क्षेत्रको विकास र विस्तारका लागि अभ्यास कार्यक्रम संचालन गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
- ❖ विभिन्न किसिमका दुर्व्यसनमा परेका युवाहरूलाई निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रमहरू मार्फत दुर्व्यसन मुक्त गराई समाजमा पुनस्थापनाको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- ❖ युवा उद्यमशिलता विकासका कार्यक्रमहरू मार्फत युवाहरूलाई “विदेश हैन बिजनेस” भन्ने भावना जागृत तुल्याई स्वरोजगार उन्मुख गराइनेछ ।
- ❖ युवा बेरोजगारी न्यूनीकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सीप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- ❖ विपन्न, गरिब र सुकुम्वासी परिवारका युवाहरूलाई इलेक्ट्रोनिक्स सामाग्री मर्मत, प्लम्बिङ तथा इलेक्ट्रिसियन, ब्युटि पार्लर, होटल म्यानेजमेन्ट, व्यावसायिक तरकारी खेती उत्पादन, रैथाने वालिको प्रवर्द्धन तथा ब्यावसायिक पशु पालन जस्ता तालिमहरू प्रदान गरी गरीबी न्यूनीकरण र जिविकोपार्जनमा सहजीकरण गरिनेछ ।
- ❖ खेलकुद क्षेत्रको विकास गर्न खेलकुद विकास समितिलाई क्रियाशिल र व्यवस्थित बनाउन आवश्यक कानुन र कार्यविधी निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र संचालन हुने खेलकुद आयोजनाहरूमा सौजन्यकर्ताहरूको खोजी गरी व्यावसायिक खेलकुद प्रतियोगिताहरू आयोजना गर्न सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ ।

घ. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाभित्र रहेका महिलाहरूलाई शशक्तिकरणका लागि आवश्यक कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयनमा जोड दिइने छ।
- ❖ महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहीन, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
- ❖ ऐतिहासिक कालदेखि दलित समुदायले जीवन निर्वाहको रूपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रूपमा विकास गर्न पुँजि लगानी सहयोग गरिनेछ।
- ❖ विकासका कार्यक्रमहरूमा समावेशी टोल विकास संस्थाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा सहभागी गराइनेछ।
- ❖ अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनः स्थापना कार्यक्रम मार्फत अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पुनः स्थापनाका क्रियाकलापहरू संचालन गरिने छ।
- ❖ अपाङ्गता परिचय पत्र व्यवस्थित गर्न अध्यावधिक गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकामा जटिल समस्याको रूपमा रहेको बाल विवाह लाई न्यूनीकरण गर्नका लागि आवश्यक नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिने छ।
- ❖ हिंसामा परेका महिला तथा बेसाहारा व्यक्तिहरूलाई सेफहाउस भएको स्थान सम्म पठाउन सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- ❖ महिला उद्यमशीलता विकासका लागि महिलाद्वारा सञ्चालन गरिएका व्यवसायहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- ❖ गर्भवती महिलाहरूको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल संजाललाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ।
- ❖ हरेक वडामा बालबालिकाको विकासका लागि बालकलव व्यावस्थापन अभियान संचालन गरिनेछ।
- ❖ व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाईन नभएका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा अभिलेखिकरण गरी अनलाईन घटना दर्तालाई निरन्तरता दिइनेछ।

ङ. स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ नागरिकको पहुँच सुनिश्चित हुने गरी सभापोखरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चिकित्सकीय र प्रयोगशाला सेवा सञ्चालन गर्न आधारभूत अस्पताल स्वास्थ्य केन्द्रहरूको स्तरोन्नति गरिनेछ।
- ❖ वृद्ध-वृद्धाहरूको घर-घरमै स्वास्थ्य उपचारमा पहुँच स्थापित गर्ने कार्यका लागि गाउँघर स्वास्थ्य परिक्षण र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुर्याउन स्वास्थ्य शिविर संचालन गरि निःशुल्क जाँच र उपचारको प्रबन्ध मिलाइनेछ।
- ❖ गाउँपालिकाका सबै वडा र बस्तीहरूमा खानेपानी तथा शौचालयहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गरी आवश्यक व्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ।
- ❖ एम्बुलेन्स सेवालाई सर्वसुलभ र सबैको पहुँच योग्य बनाई सेवालाई निरन्तरताका दिइनेछ।

- ❖ कुपोषित बालबालिकाहरूको लागि विशेष कार्यक्रम बाल भिटा, आर. यू. टि. एफ. वितरण कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका स्थित सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्यनरत किशोरावस्थाका छात्राहरूलाई तोकिए बमोजिमको स्यानिटरी प्याड उपलब्ध गराई त्यसको समुचित व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ नागरिकहरूलाई मृगौला, मुटु, उच्च रक्तचाप, मधुमेह, मानसिक जस्ता रोगको जाँच र उपचारको प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकामा स्वास्थ्य प्रयोगशाला (LAB) सञ्चालनलाई व्यवस्थापन गरी निरन्तरता दिईनेछ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ❖ बर्थिङ्ग सेन्टर र स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवालाई स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- ❖ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत अन्य संस्थाहरूसँग सहकार्य र समन्वय गरी स्वास्थ्य सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी आधारभूत अस्पतालमा एक्स रे (X-ray) सेवाको सुरुवात गरिनेछ ।
- ❖ अति विपन्न परिवार तथा 'ग' र 'घ' वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिले पाउने भत्ताको सट्टा नीजको परिवारलाई निःशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकावासीहरूको स्वास्थ्य जाँच र उपचारका लागि निजहरूलाई अस्पताल ल्याउन-लैजान एम्बुलेन्स सेवालाई निरन्तर गरिनेछ ।
- ❖ महिला स्वयंसेविकाहरूको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरूको सेवालाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।
- ❖ स्वास्थ्य संस्थाहरूको प्रभावकारी सेवा विस्तारका लागि सार्वजनिक संस्था निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्यको नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ❖ सर्वशुलभ र सहज स्वास्थ्य उपचारका लागि फार्मसी सेवा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ❖ प्रसुती सेवा संचालन भएका स्वास्थ्य संस्था हरूबाट २४ घण्टे स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गरिने छ ।
- ❖ बाह्रबिसे स्वास्थ्य चौकीमा मेडिकल अधिकृत सहितको २४ घण्टे स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको वडा नं ५ फाकुवामा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गर्ने नीति लिइएको छ ।

२. आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ स्थानीय आर्थिक विकासका सम्भावनाहरूको पहिचान र ब्यावसायिक परिचालनका लागि सभापोखरी गाउँपालिकाले विशेष पहल गर्नेछ ।
- ❖ वितरणमुखी कार्यक्रमलाई रुपान्तरण गरी उत्पादन मुखी कार्यक्रम (बिउँ पुजी) को रुपमा कार्यक्रमहरु तय गरिनेछ ।

क. उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ ब्यावसायिक विकासका लागि सभापोखरी गाउँपालिकाले उद्योग वाणिज्य संघसँग साझेदारीको नीति लिइनेछ ।
- ❖ स्थानीय उद्यम तथा व्यवसायलाई आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थको व्यवस्थापन गरी उत्पादित बस्तु र सेवाको निर्यात तथा वस्तुको बजारीकरणमा विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र घरेलु तथा साना उद्यमको विस्तार गरिनेछ । स्थानीय सीप, स्रोत र साधनलाई प्रयोग गरी टपरी बनाउने, राडीपाखी, अल्लो खाँडी, ढाका जस्ता उत्पादन गर्ने लक्षित वर्गलाई सहजिकरण गरिनेछ ।
- ❖ काठजन्य उद्योगलाई प्रवर्द्धन र व्यवस्थित गर्न आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रकृयालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सरलीकरण र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रलाई पर्यटन क्षेत्र घोषणा गरी, राष्ट्रिय सम्पदा सूचिमा सूचिकृत गराई ट्रेकिङ रुटको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- ❖ पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हाँसिल गर्न सभापोखरी गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा गरी सोही आधारमा पर्यटन पूर्वाधार विस्तार र पर्यटन विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाका क्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरु जोड्न पर्यटकीय सडक संजाल कार्यान्वयन प्रारम्भ गरिनेछ ।
- ❖ विभिन्न जातजातिहरुको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक पहिचान अवगत गराउन पर्यटकहरुलाई होमस्टेसहित स्थानीय अर्गानिक तरकारी तथा अन्य खाद्य उत्पादनको सेवा उपलब्ध गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी धार्मिक पर्यटनलाई प्रचार-प्रसार गर्न विभिन्न निकायसँग सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ दुग्ध सङ्कलन केन्द्र स्थापनाका लागी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको प्रचार प्रसारका लागि डकुमेन्ट्री प्रसारण र ब्रोशर हरूको विकास गरिनेछ ।
- ❖ अन्तर पालिका सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्दै अन्य स्थानीय तहहरुका असल अभ्यासलाई अनुसरण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न थप राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ ।
- ❖ सिसा जन्य पेय पदार्थ उपभोग पश्चातका सिसाजन्य पदार्थहरु सम्बन्धित डिलरले आफै फिर्ता लाने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकामा सहिद स्मृति पार्क निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।

ख. कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ फलफुल, तरकारी, कफि तथा अन्नबालीहरुको पकेट क्षेत्रहरु पहिचान गरी सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गरी ती स्थानहरुमा ब्यावसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ रैथाने बालीहरुको विउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणको लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइनेछ । सभापोखरी गाउँपालिका भ्रमण गर्ने पर्यटकहरुलाई स्थानीय परिकारको खाना उपलब्ध गराइनेछ ।
- ❖ कृषि उपजको आयात प्रतिस्थापनको नीति लिई कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिक प्रविधिमा आधारित तुल्याउदै व्यवसायीकरण गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्रका कृषकहरुको खण्डिकृत तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।

- ❖ कृषिलाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन यसै आ.व.मा थप जनशक्ती व्यवस्थापन गरीनेछ ।
- ❖ कृषि उत्पादनलाई बजारीकरण गर्न कृषि एम्बुलेस सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- ❖ व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिंचाई, कृषि सडक, विद्युतिकरण, कृषि बजार, सित भण्डार तथा गोदाम घरहरूको पूर्वाधार निर्माण थालनी गरिनेछ ।
- ❖ मासु पसल तथा बधशालाहरूको उचित व्यवस्थापन गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ आधुनिक व्यावसायिक भेडा, बाख्रा, गाई, भैसी, बंगुर, च्याङ्ग्रा लगायत अन्य पशुपन्छी फर्मको विकास गर्न जोड दिइनेछ ।
- ❖ पशुमा लाग्ने लम्पि स्किन जस्ता महामारीका रुपमा फैल्ने सक्ने रोग नियन्त्रका लागी आवश्यक बजेट र प्राविधिकको व्यवस्थापन गरीनेछ ।
- ❖ स्थानिय उत्पादनलाई प्राथमिकता दिदै उत्पादित वस्तु तथा समग्रीहरूलाई विक्रिको लागि बजारिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ सभापोखरीको आम्दानीको ठूलो मेरुदण्ड अलैंचि खेती विस्तार गर्न नर्सरी स्थापना गरी रोग नियन्त्रण गर्न विज्ञहरूसंग समन्वय गरि सहयोग गर्ने नीति ल्याइनेछ ।
- ❖ रुद्राक्षलाई नगदेवालीको रुपमा मान्यता दिइनेछ र करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- ❖ गरीब तथा विपन्न परिवारहरूलाई पहिचान गरी तरकारी खेतीमा अनुदान दिने नीति लिईनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकाका प्रत्येक वडामा पशु स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्न निजी पाराभेट र ग्रामीण स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरु परिचालन गरिनेछ ।
- ❖ माछा संरक्षण गरी व्यवसायिकिकरण गर्न नीति लिइनेछ ।

ग. सहकारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै निक्षेपकर्ताहरूको हित संरक्षणका लागि अनुगमनलाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र स्थापना हुने कृषि समूह, निजी फर्म र सहकारीहरूको दर्ता तथा कार्य क्षेत्र अनुमति जस्ता विषयहरूलाई व्यवस्थित ढंगले अघि बढाइनेछ ।
- ❖ सहकारीहरूको माध्यमबाट उत्पादनशिल क्रियाकलापमा संलग्न नागरिकहरूको पूँजि संकलन तथा परिचालन गरी साना तथा स्वरोजगारीका अवसर श्रृजना गरी गरिबी न्यूनिकरण गर्ने योजनालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

घ. रोजगार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ रोजगार प्रवर्द्धनका लागि भैरहेका उद्धमीहरूको संरक्षण र नयाँ उद्यमी श्रृजनाका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम लाई युवा रोजगारी सँग जोडीने छ ।
- ❖ नयाँ लघु उद्यमी श्रृजनाका लागि व्यावसायिक सचेतना तालिम कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमको लगत संकलन गर्ने पहिचान गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- ❖ गाउँपालिकाबाट विनियोजित योजनाहरुबाट प्रत्यक्ष लाभग्राहीहरु स्थानीयबासी हुने र स्थानीयबासीमा रोजगारी सिर्जना हुने अवस्थामा उक्त आयोजनाहरु टोल बिकास समिति मार्फत सञ्चालन गर्न थाल्ने गरिनेछ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारीबाट आर्जित पुँजी सीप, अनुभवको प्रयोग गरी स्वदेशमा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन क्षेत्रमा लगानी गरी योगदान दिने उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- ❖ हाइड्रो पावर कम्पनी स्थापनाको कारण विस्तापित भएका माछा मार्ने पेशा कर्मीलाई उक्त हाइड्रो पावर कम्पनीबाट नै राहात तथा रोजगारको व्यवस्था मिलाईदिने नीति लिइनेछ ।

३. सूचना तथा संचार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ सञ्चारको माध्यमलाई व्यवस्थापन गर्न सूचना प्रवाह गर्न यस गाउँपालिकाको वेबसाइटलाई चुस्त दुरुस्त बनाईनेछ ।
- ❖ दूर सञ्चार सेवालाई प्रभावकारी बनाउन हाल सञ्चालनमा रहेको टेलिकमका टावरहरुको स्तरोन्नती तथा आवश्यकता अनुसार थप टावरको निर्माणमा जोड दिई मोवाईल तथा 4G नेटवर्कलाई चुस्त दुरुस्त बनाउन आवश्यक कार्यहरु अगाडी बढाईनेछ ।
- ❖ डिजिटल सभापोखरी गाउँपालिकाको अभियानलाई साकार बनाउन प्रत्येक वडाहरु र स्वास्थ्य संस्थामा इन्टरनेट सेवा विस्तार गरी स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- ❖ Biometric Attendance System ले Manual Attendance System लाई विस्थापित गरी प्रशासनिक चुस्ततालाई कायम गरिनेछ ।
- ❖ विज्ञापन तथा सूचनामा स्थानीय संचार संस्थाहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ नागरिकहरुको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै सभापोखरी गाउँपालिकालाई सूचना मैत्री बनाइनेछ ।

४. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरुको शीघ्र निरुपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरुको प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
- ❖ न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको विषयगत ज्ञान, सिप र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ सभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन, कानूनहरुलाई संग्रहित गरी स्थानीय कानून संग्रह प्रकाशन गरिनेछ ।
- ❖ सर्वसाधारण जनतालाई न्यायमा पहुच पुर्याउन, छिटो छरीतो न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक मेलमिलाप कर्ता उत्पादन गरी न्यायिक कार्य वडा स्तरबाटै सम्पादन गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाबाट पारीत तथा अनुमोदन, संसोधन भएका ऐन, नियमावली, कार्यविधि लगायतका कानूनहरुलाई स्थानीय राजपत्र तथा वेबसाईटमा प्रकाशन गरीने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- ❖ विषयगत समितिले पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा कार्यपालिकाले छलफल गरी निर्णय लिने नीति तयार गरिनेछ ।

- ❖ बहुसरोकारवाला तथा अन्तर व्यक्ति विरोधका विवादहरु, पक्षहरुको सम्बन्ध सुधार सहित रुपान्तरणको लागी वडा तथा पालिकालाई नमूनाको रुपमा स्थापित गर्न द्वन्द्व रुपान्तरण केन्द्र नेपाल सँग सहकार्य गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाबाट सहिद भएका व्यक्तिहरुको सम्बन्धित निकायबाट सूचिसहित जनकारी लिई सार्वजनिक गरिनेछ ।

५. सुशासन, सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र रहेका स्रोत साधन, सेवा केन्द्र लगायत सम्पूर्ण नागरिकहरुको पेशा व्यवसाय, सामाजिक आर्थिक अवस्था, रोजगारीको अवस्था सहितका विवरणहरु समावेश गरी पार्श्व चित्र (Profile) तयार गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरुको गुनासो तथा सेवा सम्बन्धी जिज्ञासा सुन्ने र सो को सम्बोधन गर्न नागरिक गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली लागु गरिनेछ ।
- ❖ आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकी बक्यौता, पेशकी, बेरजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाईनेछ ।
- ❖ व्यवसाय दर्ता कार्य अनलाईन बनाइ सेवा प्रभाव व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ❖ कार्यालयमा प्राप्त लिखित तथा मौखित उजुरी तथा गुनासाहरुलाई तत्काल सम्बोधन गर्ने प्रयास गरिनेछ ।
- ❖ गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरुमा रहेको उजुरी पेटिकालाई द्वैमासिक रुपमा खोली प्राप्त उजुरी तथा गुनासोहरुलाई आवश्यक सम्बोधन गरिनेछ ।
- ❖ प्रत्येक महिनाको आय/व्ययको मास्केवारी सभापोखरी गाउँपालिकाको सूचना पाटि तथा वेवसाइटमा प्रकाशित गरिनेछ ।
- ❖ जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रमलाई परिणाममुखी बनाईनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तीमा शुन्य सहनशीलताको नीति अख्तियार गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने योजना, लेखा, नक्सा, राजश्व लगायत सबै सेवाहरुमा सफ्टवेयर मार्फत संचालनको सुरुवात गरिने छ ।
- ❖ प्रशासन संयन्त्रको उत्प्रेरणाको प्रवर्धनका लागी संघ र प्रदेश सरकाले उपलब्ध गराउने सेवा र सुविधाको परिपुरकका रुपमा प्रोत्साहन भत्ता, खाजा भत्ता, फिल्ड भत्ता र पर्यटन भ्रमण काज जस्ता अन्य सुविधा प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको सुरक्षालाई चुस्तदुरुस्त एवम् प्रभावकारी बनाउन वडाका विभिन्न ठाउँमा सुरक्षा संवेदनशील क्षेत्रहरुमा सि. सि. टि. भि. (CCTV) क्यामेरा जडान गरिनेछ ।
- ❖ कर्मचारीहरुको सेवाको वैज्ञानिक ढंगले संगठन तथा ब्यवस्थापन सर्वेक्षण तयार गरी दरबन्दी संरचना निर्धारण गरी स्थायी पदपूर्ति गर्ने नीति लिइनेछ ।

- ❖ आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्ने र यस्तो अनुगमनमा उपभोक्ताहरूलाई समेत संलग्न गराइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरूको खोज तथा अध्ययन गरी अभिलेख राखी त्यस्ता जग्गाहरूको संरक्षण गरिनेछ ।
- ❖ सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखि तुल्याउन मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) पद्धति प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- ❖ संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य नीति तर्जुमा गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाबाट गरिने आम्दानी तथा खर्च र त्यसको लेखाङ्कन प्रचलित कानूनद्वारा निर्दिष्ट प्रक्रिया अनुरूप भए वा नभएको परीक्षण आन्तरीक लेखापरिक्षक र महालेखा परिक्षकको कार्यालयबाट समयमै गराइ वित्तीय पारदर्शिता र जवाफदेहिता कायम गरिनेछ ।

६. वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. खानेपानी तथा सरसफाई

- ❖ खानेपानी समस्याको तत्कालिन, अल्पकालिन र दीर्घकालिन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानी उत्पादन तथा वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका वडा नं. १ र २ मा स्थानीय उपभोक्ता र रेडक्रससँगको सहकार्यमा ४ बर्ष भित्रमा "एक घर एक धार", जलवायु परिवर्तन र गरीब न्यूनिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ विभिन्न खोला, नदी तथा अन्य स्रोतबाट खानेपानीलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्थाको लागि प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन गरी संघ सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ ।
- ❖ सडक किनारा र सार्वजनिक स्थानहरूलाई हरियाली र सुन्दर तथा सफा राख्ने कार्य गरिनेछ ।
- ❖ टोल विकास संस्था र सामाजिक संघ संस्थाहरूसँग फोहोर संकलन तथा डम्पिङ साइट व्यवस्थापन कार्यमा सहकार्यको नीति लिइनेछ ।
- ❖ अस्पताल जन्य फोहोरलाई व्यवस्थित तुल्याउन सम्बन्धित निकायहरूलाई पूर्ण रूपमा जिम्मेवार बनाइनेछ । जथाभावी फोहोर फाल्ने र फोहोर गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना तथा अन्य दण्ड सजाय गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ प्लाष्टिक जन्य फोहोर नियन्त्रण तथा न्यूनिकरण गर्न प्लाष्टिक झोलाहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिने छ ।
- ❖ सभाखोला लघु जल विद्युत र चिण्डेखोला लघु जल विद्युतलाई स्तरोन्नती गरिदै लगिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र निर्माणाधिन हाइड्रो पावरहरू बाट प्रभावित जनताहरूलाई सेवा सुविधा तथा अधिकारहरू उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल गरि सेवा सुविधा सुनिश्चित गरिनेछ ।
- ❖ केन्द्रिय विद्युतीयकरण सेवा पुग्न बाँकी रहेका ठाउँहरूमा संघ र प्रदेश सरकार सँग समन्वय गरी विद्युत विस्तार गरिदै लगिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका मुख्य स्थानहरूमा समुदायको सहकार्यमा उपयुक्त जग्गाको खोजि गरी सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण तथा संचालनलाई अभियानका रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।
- ❖ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी खानेपानी सरसफाई स्वच्छता प्रवर्धन जिवीकोपार्जन जलवायु परिवर्तन अनुकुलन र विपत जोखिम व्यवस्थापनमा सहकार्य गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

ख. वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

- ❖ पूर्वाधार आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरूले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनीकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन गरिनेछ ।
- ❖ खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्द्धन तथा वनको संरक्षण र हैसियतमा सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ ।
- ❖ ढुंगा, गिट्टि, बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।
- ❖ भुकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणको लागि भुकम्प प्रतिरोधि भवन तथा संरचना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ विपद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय, संघ संस्था, नीजी क्षेत्रसँगको सहयोग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- ❖ विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थान कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका स्थित खानीहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

७. भौतिक पूर्वाधार विकास (शहरी योजना, बस्ति विकास, आवास तथा पूर्वाधार) सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको केन्द्र देखी जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने सडक (बाह्रबिसे-डके-खाँदबारी) लाई बाह्रै महिना सहज आवतजावतका लागि स्तरोन्नती कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ बाह्रबिसे-डके-खाँदबारी सडक लगायत अन्य मुख्य मुख्य सडकहरूको लगत कट्टा गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकामा निर्माणाधिन ५ शैयाको अस्पताल निर्माण कार्यलाई तिब्रताका साथ कार्य अगाडी बढाई अस्पताल संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।
- ❖ बाह्रबिसे डके खाँदबारी सदरमुकाम जोड्ने सडक प्रदेश सरकार, संघिय सरकार संग समन्वय गरी कालोपत्रे गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकाका महत्वका आयोजनाहरू सडक, पुल, भवन, खानेपानी, पर्यटकीय स्थल निर्माण र अन्य आयोजनाहरू सम्भाव्यता अध्ययन, वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कन र डि.पि.आर (DPR) गरि प्रदेश सरकार र संघिय सरकारमा आयोजना माग गरिनेछ ।

- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको भू-उपयोग क्षेत्र निर्धारण गरी वस्ति विकास योजना सहित भौतिक विकास गुरुयोजना तयार गरी आवास तथा वस्ति विकास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्य ब्यवस्थित र गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ दिर्घकालिन लगानी मार्ग दर्शनका लागि सभापोखरी गाउँपालिका सडक गुरुयोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ आवासको हकलाई सुनिश्चित गर्न सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा निरन्तरता दिदै फुसको छाना हटाउने कार्यमा पहल गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको विकासमा रुपान्तरणकारी परिवर्तन ल्याउन सक्ने बाह्रबिसे-खादँबारी सडक, बाह्रबिसे-वाना-चैनपुर सडक, धुपु बृहत खानेपानी र सभापोखरी धार्मीक पर्यटकीय आयोजनाहरु सभापोखरी गाउँपालिकाको गौरव आयोजनाका रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको दैनिक सेवा प्रशासन सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने प्रशासकीय भवन निर्माण कार्यका लागि डि.पि.आर.(DPR) तयार गरी भवन निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- ❖ विगत देखिका निर्माणाधिन तथा अधुरा योजनाहरुलाई सम्पन्न गर्न क्रमागत रुपमा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- ❖ भवन निर्माण अनुमति प्रकृयालाई प्रविधिमा आधारित तुल्याई सहजिकरण गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र भु-उपयोग नीति लागु गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र सडकको मापदण्डलाई आवश्यकताको आधारमा कायम गरी सडक मापदण्डको समस्यालाई समन्वय गरी समाधान गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको भौतिक संरचनाहरुको आवधिक रुपमा मर्मत सम्भार कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- ❖ सार्वजनिक खुल्ला स्थानको पहिचान गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न पार्क निर्माणका कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका केन्द्रमा एक बसपार्क व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको सीमा क्षेत्र यकिन गरी सभापोखरी गाउँपालिका सीमानामा कलात्मक तथा गाउँपालिकाको ऐतिहासिक मौलिकता झल्किने गरी स्वागत द्वारहरुको निर्माण व्यावस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ पालिका भित्र आवश्यक मोटरवल पुल निर्माणका लागि डि.पि.आर. तयार गरी संघ र प्रदेश सरकारमा आवश्यक बजेट तथा योजना माग गरी निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ । साथै झो.पु. निर्माण गर्न संघ र प्रदेश सरकारमा समन्वय गरि बजेट व्यवस्थापन गर्ने नीति निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिका भित्र रहेका भुमिहिन दलित, भुमिहिन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासिलाई उचित सार्वजनिक जग्गाको पहिचान गरी उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सभा, लंखुवा र भोटी खोला कोरिडोर थालनि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ प्रत्येक वडाको महत्वपूर्ण सडकहरुको स्तरोन्नती तथा निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

८. राजस्व तथा आन्तरिक श्रोत परिचालन नीति तथा कार्यक्रम

- ❖ आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्रि सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ ।

- ❖ आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, राजश्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा गै.स.सको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार, र नेपाल सरकारका निकाय तथा गै.स.स. र विकास साझेदार संग परामर्श, समन्वय, र साझेदारी गरिनेछ ।
- ❖ करको दर सम्भव भएसम्म न्यूनतम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ । प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरू बिच रहेको असमानता न्यूनिकरण गर्दै लगिनेछ ।
- ❖ सभापोखरी गाउँपालिकाको आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धिका लागि करका नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रहरू पहिचान गरिनेछ ।
- ❖ ढुंगा, गिट्टी, बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थको उत्खनन् तथा निकासी कार्यलाई कानून बमोजिम व्यवस्थित गरीदै लगिने छ ।
- ❖ करदाताहरूलाई आफुले तिर्नु पर्ने मोटामोटी कर दायित्व र कर तिर्ने समयसीमा समयमै जानकारी दिन निजहरूको सेल नम्बरमा विद्युतीय प्रणालीद्वारा सन्देश प्रवाहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ राजश्व संकलन कार्यलाई पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउन अनिवार्य अनलाईन राजश्व संकलन प्रणाली सुचारु गरिनेछ ।

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरू गाउँपालिकाको साधन स्रोत क्षमताको आधारमा प्राथमिकता गरी कार्यन्वयन गरिने र साधन स्रोतले बढी लाग्ने कार्यक्रमहरू संघ प्रदेश र सरोकारवालासँग समन्वय गरी कार्यन्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

र अन्त्यमा, सभापोखरी गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम तय गर्न निरन्तर सहायता प्रदान गर्नुहुने हातहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।
धन्यवाद ।